

## Posudek oponenta habilitační práce

**Masarykova univerzita**

**Fakulta** Pedagogická fakulta MU

**Habilitační obor** Hudební výchova

**Uchazeč** PhDr. Judita KUČEROVÁ, Ph.D.

**Pracoviště** Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

**Habilitační práce** Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854-1919). Profil - Odkaz - Hudebně pedagogické inspirace.

**Oponent** Prof. PhDr. Jindřiška BÁRTOVÁ

**Pracoviště** Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně

### Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

PhDr. Judita Kučerová, Ph. D., si pro svoji habilitační práci vybrala téma vysoce potřebné a přínosné. Dnešek je dobou odklonu od regionálně či národně významných dějů směrem ke globalizačnímu (a někdy bohužel i pseudoglobalizačnímu) vidění, které mnohé jevy odsunuje zcela nezaslouženě na periferii zájmu. Mnohé významné osobnosti minulosti, a zejména ty, jež patří 19. století, jsou stíhány přezíráním. Stačí připomenout, jak málo je dnes uváděn třeba Bedřich Smetana, o Fibichovi nemluvě. Nepochybuji o tom, že se časem ocitnou opět na výsluní pozornosti, prozatím však patří studie Judity Kučerové mezi ty práce, které záslužně upozorňují na hodnoty, jimž hrozí nebezpečí, že by mohly „zmizet v hlubinách času“. S velkým potěšením konstatuji, že PhDr. Křivdová svojí studií zabývající se osobností sběratele lidových písní Martina Zemana zachránila před prachem zapomenutí mnohé prameny dotýkající se činnosti tohoto mimořádně zajímavého muže, pracujícího po celý život – nezištně a většinou anonymně – v zájmu zachování pokladu české lidové písně. Neméně radostné je konstatování, že autorka tuto tematiku zpracovala příkladným způsobem. K tématu přistoupila s náležitým nadhledem (o němž svědčí mj. úctyhodně rozsáhlá bibliografie), ale současně i se smyslem pro přesnost detailu, jdoucím do minuciózních podrobností: počet 634 poznámek pod čarou je toho nezpochybnitelným dokladem.

Autorka svoji práci rozdělila do tří základních oddílů. První z nich, *Profil*, sleduje stav bádání o Martinu Zemanovi dříve a dnes. Zabývá se zpracováním jeho pozůstalosti, dosavadními hodnoceními jeho činnosti a klade si otázku po možnostech dnešního využití dochovaných pramenů. Sleduje Zemanův rod a jeho zakotvení v historii Velké nad Veličkou, sběratelovy odborné začátky na pražské varhanické škole i působení v „Súchovské republice“, která byla pro region (jiho)východní Moravy důležitým fenoménem. Podrobně si všímá Zemanovy sběratelské činnosti od počátků až po poslední písňové sběry a sleduje její proměny a vývoj. Poslední podkapitola pak mapuje Zemanovy kontakty s osobnostmi české kultury.

Druhý oddíl habilitační práce Dr. Kučerové je nazván *Odkaz* a autorka v něm konfrontuje Zemanovy rukopisné zápisy s těmi, jež vyšly tiskem. Dochází k překvapujícímu zjištění, že ani František Bartoš, ale dokonce ani Leoš Janáček mnohdy nerespektovali Bartošovy zápisy a svévolně do nich zasahovali. Dodejme však hned v této souvislosti, že s takto tvrdou formulací se v habilitačním spisu nesetkáme: autorka nikdy neopouští zvolenou (noblesní a správnou) rovinu objektivního odstupu, ovšem pouhou komparací pramenů dospěje k podobnému závěru sám čtenář.

Poslední oddíl habilitační práce, nazvaný *Hudebně pedagogické inspirace*, je logickým vyústěním předchozích zjištění. Autorka v něm uvažuje o možnostech, které měla lidová píseň ve školní výuce ve dřívějších dobách, a o možnostech, které se naskýtají dnes. Dochází k závěru, že by nebylo moudré spokojit se s konstatováním, že je lidová píseň dnešní mládeži cizí, a na příkladných analýzách obsahově, hudebně i jazykově bohatého sdělení lidových písní (se speciálním akcentem na Zemanem zapsané lidové balady) dokazuje možnosti jejich současného využití.

Práci PhDr. Judity Kučerové jsem přečetla s mimořádným potěšením. Přispěla k němu – vedle samotného tématu – odborná fundovanost a preciznost autorky (o impozantním počtu 634 podčarových poznámek, leckdy i dosti podrobných, jsem se už zmínila), její jazykově vytříbený projev a smysl pro (byť imaginární) kontakt se čtenářem: v knize nalezneme výborně zvolená motta a poetické a současně výstižné názvy kapitol stejně jako poznatky téměř detektivní (připomínám například poznámku 84 ze strany 30). A nikoliv v poslední řadě je třeba ocenit i precizní dokumentaci jak bibliografickou (o níž jsme se již zmínili), tak fotografickou: studie je provázána desítkami fotokopií vlastnoručních zápisů Martina Zemana, ukázek z korespondence i dobových reálií včetně obrazů Joži Uprky.

Z předchozích řádků je snad zřejmé, že práci Dr. Judity Křivdové považuji za mimořádně zdařilou. Připomínám, že při své četbě jsem zaznamenala pouze jeden prohřešek gramatický a jeden stylistický, což se vzhledem k délce textu rovná téměř nule. Mé připomínky k práci jsou tedy zcela okrajové: doporučila bych neužívat skloňování substantiva *errata* v jednotném čísle (str. 87 ad.), vypsat zbytečnou a rušivou zkratku NVČ na str. 47 a opravit špatný letopočet u Matúše Béni na str. 33. A přiznám se, že jsem nepochopila, jak jsou *zeleně a červeně* vyznačeny písně, u nichž dochází k souběhu dvou uváděných aspektů (str. 261). – Vedle Rafaela Kubelíka a Josefa Páleníčka by z návštěvníků Martina Zemana, podepsaných v památníčku jeho dcery Vlasty, možná zasloužili jmenovitou zmínku i ve své době významný kritik a publicista J. B. Svrček a (předpokládám, že budoucí skladatelka) Jana Obrovská. A domnívám se, že v zápisu Aloise Háby na předposlední straně textu (231) je napsáno *hnízdo*, nikoliv *hnutí*.

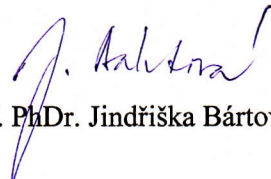
#### **Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)**

1. Zůstaňme ještě na chvíli u Aloise Háby. Tento rodák z Vizovic vycházel rovněž, byť svým způsobem, z folklorních inspirací. Táže se, zda se autorka domnívá, že jde o osobnost srovnatelnou v inspiračním využití folkloru s jinými v práci uvedenými českými skladateli nebo má pro fakt, že jej v těchto souvislostech neuvedla, zásadnější důvody?
2. Autorka v práci motivujícím způsobem naznačila možnosti využití folkloru, jmenovitě balad Martina Zemana, v současné pedagogické praxi. Táže se, zda bude mezi pedagogy „vůle“ k takové práci. Či snad má autorka v záloze nějakou „strategii“?

#### **Závěr**

Habilitační práce Judity Kučerové „Sběratel lidových písní Martin Zeman z Velké nad Veličkou (1854-1919). Profil - Odkaz - Hudebně pedagogické inspirace.“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Hudební výchova.

V Brně, dne 31. 12. 2010

  
prof. PhDr. Jindřiška Bártová